

Αφήγηση

Αφήγηση μιας ιστορίας έχουμε όταν παρουσιάζουμε γεγονότα με μια ορισμένη σειρά.

Τα γεγονότα μπορεί να είναι πραγματικά ή φανταστικά.

Η αφήγηση μπορεί να είναι προφορική ή γραπτή.

Όταν η αφήγηση είναι γραπτή, την ονομάζουμε **αφήγημα**. Το αφήγημα μπορεί να είναι πεζό κείμενο ή έμμετρο κείμενο (ποίημα, τραγούδι).

Είδη αφηγηματικών κειμένων:

- ↪ Παραμύθια
- ↪ Μύθοι
- ↪ Θρύλοι
- ↪ Απομνημονεύματα
- ↪ Διηγήματα
- ↪ Μυθιστορήματα

Βασικά στοιχεία αφηγηματικού κειμένου:

- ⊗ Ο χώρος όπου συμβαίνουν τα γεγονότα (πού;).
- ⊗ Ο χρόνος όπου συμβαίνουν τα γεγονότα (πότε;).
- ⊗ Οι ήρωες της ιστορίας (πρωταγωνιστές και άλλα πρόσωπα που συμμετέχουν).
- ⊗ Η εξέλιξη της ιστορίας (πώς ξεκινάει, προχωράει και τελειώνει η ιστορία).
- ⊗ Οι σκέψεις και τα συναισθήματα των ηρώων ή του αφηγητή της ιστορίας.

Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της αφήγησης φανταστικής ιστορίας

(μύθος, παραμύθι, θρύλος):

- ☞ Ο χώρος όπου συμβαίνουν τα γεγονότα είναι φανταστικός (π.χ. *Λιλιπούπολη*) ή αναφέρεται αόριστα (π.χ. *Σε μια μακρινή χώρα...*).
- ☞ Ο χρόνος πολλές φορές είναι απροσδιόριστος (π.χ. *τα παλιά χρόνια, κάποτε, μια φορά κι έναν καιρό...*).
- ☞ Οι ήρωες είναι φανταστικά πρόσωπα ή ζώα, φυτά, αντικείμενα που προσωποποιούνται.

Μερικά ακόμα χρήσιμα στοιχεία για την αφήγηση!

Για να παρουσιάσουμε τους **ήρωες** μιας ιστορίας, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε κάποια στοιχεία που τους προσδιορίζουν, όπως:

- ☞ Όνομα (Νίκος, Χιονάτη).
- ☞ Επάγγελμα (ο γιατρός, μια νοικοκυρά).
- ☞ Φύλο (ένας άντρας).
- ☞ Ηλικία (ένας τριαντάχρονος, ένα παιδί).
- ☞ Καταγωγή (η Κινεζούλα).
- ☞ Σχέση-συγγένεια (ο φίλος μου, η μητέρα μου).
- ☞ Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό (το μαύρο πουλί, ο γαλανομάτης).
- ☞ Χαρακτηρισμό (ο νευρικός κύριος, ένας τρελός επιστήμονας).
- ☞ Οικογενειακή-κοινωνική κατάσταση (οι νιόπαντροι, ο άνεργος).

Πολλές φορές, η ιστορία ξεκινάει από ένα γεγονός, που αποτελεί την **αιτία** ή την **αφορμή**.

Π.χ.: «*Το καλοκαίρι μας κάλεσαν στην Κρήτη...*» ή «*Το 1941 μπήκαν οι Γερμανοί στην Αθήνα...*».

Διάβασε προσεκτικά το κείμενο και...

Η σχολική τσάντα που μιλάει

Κάθε βράδυ ο γιος μου, πριν πάει για ύπνο, βάζει σε τάξη την τσάντα του. Ή, για να είμαι ακριβής, πετάει μέσα βιβλία, τετράδια, κασετίνες, γόμες και στυπόχαρτα¹, αλλά εκείνος αυτή τη διαδικασία τη λέει «τακτοποιώ την τσάντα μου». Και δεν ξέρει πως, μόλις κλείσουν τα μάτια του και τα γλυκά φαντάσματα του ύπνου αρχίσουν να χορεύουν γύρω απ' το μαξιλάρι του, τα αντικείμενα μες στη σάκα ζωντανεύουν, τεντώνονται όπως κι εμείς κάθε πρωί, χαιρετιούνται κι αρχίζουν να μιλάνε. Το στυπόχαρτο έχει τσαλακωθεί και θέλει να ισιώσει τα αυτάκια του στις τέσσερις άκρες και παραπονιέται:

– Αγαπημένοι μου φίλοι, σήμερα συναντήθηκα με όλα τα χρώματα. Ο αφέντης μας με γέμισε με ζητωκραυγές για κάποιον Κόππι Φάουστο², και μάλιστα τον έγραψε Κόπι, με ένα πι. Κοιτάξτε με, σας παρακαλώ, μοιάζω με λίστα από εκλογικό κατάλογο!

– Παραπονιέσαι κι εσύ; επεμβαίνει το βιβλίο της Ιστορίας και Γεωγραφίας. Για κάνε μου τη χάρη και ρίξε μια ματιά στις σελίδες μου. Ο αγαπημένος μας τύραννος έβαλε μουστάκια με το στυλό του στον Καρλομάγνο, πρόσθεσε ένα λοφίο στο καπέλο του Τζότο και σχεδίασε μια μύγα στη μύτη τον Χριστόφορου Κολόμβου. Ύστερα τράβηξε μια γραμμή στην πορεία του ποταμού Πάδου και τον έκανε να φτάνει ως την Τεργέστη, κι ακόμα έφτιαξε μια γέφυρα από βάρκες ανάμεσα στη Σικελία και τη Σαρδηνία. Σωστή επανάσταση σας λέω.

– Αυτό δεν είναι τίποτα, μουρμουρίζει το βιβλίο της Γλώσσας. Δείτε, παρακαλώ, προσεκτικά τη σελίδα 45: όλα τα Ο έχουν βαφτεί κόκκινα, όλα τα Α πράσινα, όλα τα Ε κίτρινα. Στη σελίδα 57, ποιος ξέρει γιατί, ο νεαρός μας έχει σχεδιάσει το κεφάλι ενός φιδιού που το σώμα του διασχίζει τη σελίδα 58 και 59 και η ουρά του καταλήγει στη σελίδα 60. Είναι, λέει, ένας κροταλίας. Ίσως γι' αυτό να τον έχει γεμίσει με κουδουνάκια.

– Δείτε πώς έχει μασήσει την ωραία μου άκρη, λέει το στυλό.

– Έχει ξεφλουδίσει όλο μου το καφέ χρώμα, παραπονιέται το μολύβι.

Εγώ, που είμαι ο πατέρας του ενόχου, τα ακούω όλα αυτά μπερδεμένος. Θα 'θελα να ζυγνήσω το γιο μου και να τον βάλω να ακούσει πώς μιλάνε γι' αυτόν, αλλά ακριβώς εκείνη τη στιγμή η τσάντα ανοίγει και δύο τετράδια, ένα με γραμμές κι ένα με τετραγωνάκια, έρχονται σαν επιτροπή να μου παρουσιάσουν με επισημότητα τα αιτήματά τους.

¹ Στυπόχαρτο: απορροφητικό χαρτί που χρησιμοποιείται για να στεγνώνει το μελάνι.

² Φάουστο Κόππι (1919-1960): θρύλος της ιταλικής ποδηλασίας.

– Εσείς πιθανόν να μη φταίτε, μου λέει ευγενικά το τετράδιο με τα τετραγωνάκια. Σε κάθε περίπτωση, αυτά είναι τα αιτήματά μας. Σας παρακαλούμε να τα μεταβιβάσετε στον γιο σας.

Μου δίνουν ένα γραμμένο φύλλο χαρτί και ξαναμπαίνουν στην τσάντα. Το φύλλο λέει: «Οι κάτωθι υπογεγραμμένοι διαμαρτυρόμαστε έντονα για τις αγριότητες που ζούμε καθημερινά. Και ζητούμε τα εξής:

1) Το αφεντικό μας να σταματήσει να μας γεμίζει ζήτω, σχέδια, ψεύτικα μουστάκια και άλλα παράνομα σχέδια, όσα δηλαδή δεν προβλέπει το σχολικό πρόγραμμα.

2) Να υποσχεθεί την ακεραιότητα των στυλό και των μολυβιών και να σταματήσει να μασάει τις άκρες τους.

3) Τα μαρκαδοράκια να μπαίνουν στην κασετίνα και όχι πεταμένα άτακτα ανάμεσα στα υπόλοιπα πράγματα. Ακόμα και σήμερα το πρωί το βιβλίο της Γεωγραφίας τραυματίστηκε από αδέσποτο μαρκαδοράκι.

Αν τα αιτήματά μας δεν ικανοποιηθούν, θα κάνουμε τα πάντα ώστε το αφεντικό μας να μείνει στην ίδια τάξη.

Υπογραφή: το Πρόχειρο, το Τετράδιο των Μαθηματικών, το Τετράδιο των Εργασιών, το Μολύβι και τα λοιπά και τα λοιπά».

Αύριο το πρωί θα βάλω τον γιο μου να διαβάσει αυτό το φύλλο. Ελπίζω να μη χρειαστεί να ξανακούσω τέτοιου είδους παράπονα.

Τζάνι Ροντάρι, Παραμύθια σαν πλατύ χαμόγελο, εκδ. Μεταίχμιο

...προσπάθησε να απαντήσεις στις ερωτήσεις...

1) Τι είναι το κείμενο που διάβασες;

απομνημονεύματα σύγχρονο παραμύθι

μύθος μυθιστόρημα

2) Στην ιστορία μας υπάρχουν προσωποποιημένοι ήρωες. Γράψε ποιοι είναι αυτοί.

.....
.....
.....
.....
.....

3) α. Στην ιστορία μας υπάρχει ένας αφανής ήρωας, που δε μιλάει ούτε ενεργεί. Ποιος είναι αυτός; .....

β. Ο αφανής ήρωας δημιουργεί και την αιτία της ιστορίας. Γράψε με ποιον τρόπο.

.....
.....
.....

γ. Πώς χαρακτηρίζουν τον αφανή ήρωα

- το στυπόχαρτο: .....
- το βιβλίο της Ιστορίας και της Γεωγραφίας: .....
- το βιβλίο της Γλώσσας: .....
- ο πατέρας: .....
- τα δύο τετράδια: .....

4) Βρες στην α' παράγραφο τις λέξεις που φανερώνουν χρόνο και γράψ' τις εδώ.

.....
.....
.....
.....

5) Βάλτε τις φράσεις στη σωστή σειρά για να έχεις την εξέλιξη της ιστορίας.

- ↪ Μόλις ο μαθητής κοιμηθεί, τα αντικείμενα ζωντανεύουν και αρχίζουν να μιλάνε. [ ]
- ↪ Ένα βράδυ, τα αντικείμενα δίνουν στον πατέρα ένα κείμενο διαμαρτυρίας για τον γιο του. [ ]
- ↪ Κάθε βράδυ ένας πατέρας βλέπει τον γιο του να πετάει μέσα στη σάκα του τα σχολικά του αντικείμενα. [ ]
- ↪ Λένε τα παράπονά τους για τον τρόπο που τους φέρεται ο νεαρός μαθητής. [ ]
- ↪ Ο πατέρας θα δώσει στον γιο του τα αιτήματα, ελπίζοντας ότι θα αλλάξει συμπεριφορά. [ ]
- ↪ Τα αντικείμενα απειλούν να αφήσουν τον γιο στην ίδια τάξη, αν δεν ικανοποιήσει τα αιτήματά τους. [ ]

7) Ποιο μπορεί να είναι το αποτέλεσμα (οι συνέπειες) αυτής της ιστορίας; Συμπλήρωσε την ιστορία με τη φαντασία σου.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

